

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-336 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : **12-14/414-125**
Karar Tarihi : 29.03.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖR : Didem ULUÇ

C. BAŞVURAN : Demirağ Sigorta Aracılık Hizmetleri Ltd. Şti.
Kazım Karabekir Sok. Seza Apt. No:3/B 34738 Erenköy/İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Allianz Sigorta A.Ş.
Bağlarbaşı Kısıklı Cad. No:13 Altunizade/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: **Allianz Sigorta A.Ş.'nin acentelik sözleşmesinde yer alan "başka şirketin acenteliğini alamaz" şeklindeki hükmün rekabet kurallarına aykırı olduğu iddiası.**

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle; 1995-2007 yılları arasında Allianz Sigorta A.Ş. (Allianz)'nin acenteliğini yürüten, ancak sözleşmesi feshedilen Demirağ Sigorta Aracılık Hizm. Ltd. Şti. (Demirağ Sigorta)'nin, Allianz (o dönemdeki unvanı Koç Allianz Sigorta A.Ş.) ile 2004 yılında yenilemiş olduğu "Acentelik Sözleşmesi"nde yer alan "başka şirketin acenteliğini alamaz" şeklindeki hükmün rekabet kurallarına aykırı olduğu ifade edilerek, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 24.10.2011 tarih ve 7343 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 02.12.2011 tarih, 2011-4-336/İİ-11-187.SY sayılı İlk İnceleme Raporu 14.12.2011 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 20.03.2012 tarih ve 2011-4-336/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: Önaraştırma Raporu'nda; başvuru konusu ile ilgili olarak Allianz hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

Başvurunun konusu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı "*hayat dışı sigortacılık ürünlerinde serbest acentelik hizmetleri pazarı*"; ilgili coğrafi pazar ise "*Türkiye*" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

Şikayete konu Acentelik Sözleşmesi'nin konusu, Demirağ Sigorta'ya Allianz adına yangın, nakliyat, kaza, ferdi kaza, trafik, hukuksal koruma, branşlarında sigorta sözleşmeleri yapma yetkisi verilmesidir. Hastalık sigortası branşında ise, bu yetki Allianz adına teklifname almakla sınırlıdır. Öte yandan Acentelik Sözleşmesi'nin, "Primlerin Tahsili ve Koç Allianz'a

12-14/414-125

Ödenmesi” başlıklı 5. maddesinde prim tahsili ve tahsilâtın intikaline ilişkin usul ve esasları Allianz’ın belirlemeye yetkili olduğu hususu düzenlenmektedir.

50 Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde Acentelik Sözleşmesi ile Demirağ Sigorta'nın acente olarak 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin açıklanmasına Dair Kılavuz'da açıklanan riskleri üstlenmediği ve bağımsız davranmadığı anlaşılmaktadır. Demirağ Sigorta'nın yükümlülüğü, o tarihte Koç Allianz tarafından üretimi ve pazarlaması yapılan hayat dışı sigortacılık ürünlerinin müşterilere satışı ve sigorta primlerinin tahsili ile sınırlıdır. Dolayısıyla, bildirim konu acentelik sözleşmesi, müvekkil hesabına aracılık ettiği ya da akdettiği sözleşmelere ilişkin olarak acenteye getirilen sınırlamalar bakımından Kanun'un 4. maddesi kapsamında olmayan bir sözleşmedir. Ancak, acentelik sözleşmeleri anılan Kılavuz'da belirtildiği üzere, *“sözleşme konusu mal veya hizmetlerin satıldığı ilgili pazarda kapama etkisine yol açıyorsa”* rekabet etmeme yükümlülüğü içeren hükümleri bakımından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde incelenebilir.

60 Başvuruya konu Acentelik Sözleşmesi'nin “Sözleşmenin Kapsamı” başlıklı 2. maddesinde, acentenin kendisi, hissedarlarından herhangi birisi veya çalışanlarının doğrudan veya dolaylı olarak başka sigorta şirketlerinin acenteliğini alamayacağı ve başka sigorta şirketlerinin acentelerine tali acente alamayacağı hususu düzenlenmiştir. Sözleşme hükümlerine göre bu yasaklama sözleşme süresi ile sınırlıdır.

Bu noktada, tarafların 4054 sayılı Kanun'un yasaklayıcı nitelikteki 4. maddesinin aksine sözleşme yapamayacakları göz önünde bulundurulduğunda, süresiz rekabet etmeme yükümlülüğü içeren düzenleme açısından söz konusu Acentelik Sözleşmesi'nin değerlendirilmesi gerekmekte olup, mezkur Kılavuz'un yaklaşımı doğrultusunda pazardaki yoğunlaşmanın incelenmesi, rekabetin önemli ölçüde kısıtlanıp kısıtlanmadığının tespitinde belirleyici olacaktır.

70 Allianz hayat dışı sigortacılık branşlarında 2009 yılı için %(.), 2010'da %(.) ve 2011 yılında %(.) toplam pazar payına sahip olup, 2011 yılı itibarıyla pazarda 4. sıradadır. Bu çerçevede, pazar payı 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile Değişik, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde öngörülen %40 eşiğinin altındadır. İlk dört şirketin toplam pazar payı ise %(.)'dir. Dolayısıyla markalar arası rekabet açısından önemli bir yoğunlaşma bulunmamaktadır.

Bununla birlikte, 2002/2 sayılı Tebliğ'de düzenlendiği üzere, belirli türden dikey anlaşmaların oluşturduğu paralel ağlar ilgili pazarın %50'sinden fazlasını kapsıyorsa veya bir anlaşmanın Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen koşullarla bağdaşmaz etkilere sahip olduğu tespit edilmişse, Kurul çıkaracağı bir tebliğ ile ilgili pazarda belirli sınırlamaları içeren dikey anlaşmaları grup muafiyetinin dışına çıkarabilir veya anlaşmaya tanınan muafiyeti geri alabilir.

80 Bu çerçevede incelemeye konu Acentelik Sözleşmesi'nin pazardaki rekabete etkileri değerlendirilmiştir. İlgili pazara girişler ve ilgili pazardaki rekabet, birbiriyle rekabet halindeki sağlayıcılar veya alıcılar tarafından uygulanan benzer nitelikteki dikey anlaşmaların oluşturduğu paralel ağlar tarafından önemli ölçüde engellenmekte ise Kanun'un 5. maddesindeki muafiyet şartlarının gerçekleşmesi mümkün değildir. Öte yandan ilgili Kılavuz'da da yer aldığı üzere bir sağlayıcının bağlı pazar payı %5'ten az ise, anılan sağlayıcı birikimli kapama etkisine önemli bir katkıda bulunmamaktadır.

Dosya mevcudu bilgilere göre, sektördeki toplam pazar payının %(.)'üne sahip olan ilk dokuz şirket değişen oranlarda münhasır acentelik ilişkisi kurmuştur. Söz konusu

12-14/414-125

90 şirketlerden 2011 yılsonu itibarıyla hayat dışı sigorta branşında pazarın %(.....)'üne sahip sekizinin (en büyük pazar payına sahip olan Axa Sigorta A.Ş. hariç) münhasır çalışma oranının ortalama %(.....) olduğu görülmektedir. Bu şirketlerin sözleşmelerinde bulunan düzenlemelere göre, rekabet etmeme yükümlülüğünün izin şartına bağlı olarak kaldırılabilmesi söz konusudur. İncelenen şirketler arasında, sözleşmesinde şarta bağlı olmaksızın, doğrudan rekabet etmeme yükümlülüğüne yer vermiş olan tek şirket Allianz olup, şirketin acentelik sözleşmeleri iki türdür. Birinci grupta rekabet etmeme yükümlülüğü doğrudan düzenlenmiş, diğer grupta ise yine rekabet etmeme yükümlülüğü düzenlenmekle birlikte rakip sigorta şirketiyle çalışılabilmesi izin şartına bağlanmıştır. Bu noktada, acentelerin rakip sigorta şirketiyle çalışmasının izne bağlanması da kural olarak pazarı kapatabilecek bir uygulama olmakla birlikte, pazarın %(.....)'ünde münhasırlık oranı 100 %(.....)'le sınırlı kalmaktadır. Öte yandan, pazarın geri kalan %(.....)'lık bölümündeki teşebbüsler %(.....)'ün altında pazar payına sahip olup, birikimli kapama etkisine önemli bir katkıda bulunmamaktadırlar. Dolayısıyla, mevcut durumda pazarın önemli bölümünde rekabet etmeme yükümlülüğü aracılığıyla acentelerin rakip şirketlerle çalışmaları yolunun kapatıldığını söylemek mümkün değildir.

Ayrıca, en yüksek pazar payının yaklaşık %13 seviyesinde olduğu hayat dışı sigorta acenteliği pazarında çok sayıda rakip teşebbüsün bulunduğu ve görece yoğunlaşma oranının düşük olduğu görülmektedir. Genel olarak büyüme eğiliminin olduğu sektör yeni girişlere de açık konumdadır. Sonuç olarak, hakim durumda bir teşebbüsün bulunmadığı ve dinamik, rekabetçi ve dünya piyasaları ile bütünleşmiş bir yapı sergileyen sigorta sektörü 110 bakımından incelemeye konu sözleşme ile getirilen rekabet yasağının ilgili pazarın önemli bir bölümünü kapatacak yahut pazara girişleri engelleyecek türde bir kısıtlama olmadığı anlaşılmıştır.

Bu çerçevede, incelemeye konu rekabet etmeme yükümlülüğünün 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, başvuru konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.